

ПАРТИЙНА ХРОНИКО

ТООСОТО ХУНГАЛТЫН СУГЛААН

УЛААН-ҮЭД. Лениний орденто мяха-консервын комбинатад парти...

КПСС-эй ЦК-тай декабриин (1969 оной) Пленумий тогтоолой хар зэргэ дүүргэлтэ болжог бай...

Комбинатад коммунистуудай хамтын сугалаанай худалмарида КПСС-эй обкомой секретарь нүхэр В. Г. Бюрюков хабаадажа, тэндэ үгэ хэлэжэ байха юм.

Ц. ШАНЮШКИНА. ТАРГА ХУРЯАГШАДАЙ ДУНДА БЭШҮҮР. Тарянайн полинууд дээгүүр, орооной тоогууд дээр үдэр бүний мэдэнгүй гайшаагай нэгдүүлгээр худалда байсан ажалшадыха култура талар хангаша зорилгоор аймаг дотор табан агитбригада эмхидгэгдэ...

Полесовой стан бүхэндэ политинформатор томилогдонхой. Тэднээр ойлгууламжын худалмари абууд ханаа гадна, мурьсөөн й дүн согсолто, бюллетени, «сахилгаан» хуудална гаргана, «Дружба» колхоздо багша Б. Т. Доржиев, Хегын совхоздо ветеринарна врач Н. А. Сафронов, Охин-Булагай совхоздо багша Н. Ф. Кушнарева гэгшэд бүришье эдэбхитэйгээр нийтнэгэ худалмари абуулжа, ажалшадай баясхалана хүргэв.

Ц. ЦЫРЕНОВ. КПСС-эй райкомой инструктор. АГИТАТОР. ПОЛИТИНФОРМАТОРНУУДАЙ ХУРАЛСАЛ. Партиин Ахин райкомой бюргой тогтоолой ёшоор, ажакхинуудта политинформаторнуудай болон агитаторнуудай семинариуд колхозуудай түбүүдтэ, мүн бригадануудтаар, фермонуудтаар, тэжээл бэлдэгшэдэй эвонуудтаар үргэргэгдэв.

Болохо байга партиин XXIV съездые угтуулан, ажалшадай дунда нийтэ-ойгууламжын худалмари улам үргэдэхэ, ажалшадай коллективүүд болон хүн бүхэн табан жэлэйнгэ түсөө, уялгануудые ямарар бөөдүүлжэ байлаа гэжэн асуудалинуудта агитаторнуудай, политинформаторнуудай анхарал хандуулагдана.

Партийна ахин организационуудта тус семинариудые үргэргэлгээ туйлахар аймагай «Знание» бүлгэмэй лекторнууд Х. Хантаев, В. Гасанов, К. Тулеев, К. Сандаков, Ю. Патархеев болон бусад хүдөө гарал юм.

Д. ШАРАСТЕПАНОВ.

ГОЛ ЗОРИЛГОМНИЙ: ХАРААЛЪАНАА ВЭЭЛҮҮЛХЭ

КПСС-эй ЦК-тай июлини Пленум хүдөөгэй ажалшадай үмэнэ шэнэ шэнэ зорилгонуудые табла. Тэрэнэй абайн шиндхэбэринүүдтэй танилсаад байхадаа, хүн бүхэн толгойдоо али олон бөдөл түрүүлнэ, партиин хараалһан ехэ хэмжээнүүдые хүсандэнэ хүргэхэ гүн эрмэлзэлтэй байһанаа элрхэйлнэ. Үшөө тийхэдэ түрэл партиинэй ээлжэтэ XXIV съездын болохо саг тунхаглагдаба. Иймэ үедэ ажалшан бүхэн лэ найнаар хүдэлхэ, ямар нэгэн найр үрэ дүн туйлаха гэжэн эрмэлзэлтэй.

Партиин XXIV съездые угтахала байхадаа, июлини Пленумай шиндхэбэринүүдые бөөдүүлхын түдөө тэмсэлдэ оролсоод, урда хэдэн бүтээнэй юмжнуудэйгээ дүн хаража үзэхэ ушартай болдоно. Коммунист партиингаа, Совет правительствынгаа халуун анхаралаар хүрээлэгдэжэн хүдөөгэй ажалшад хүдэлжэ жэлүүдтэ үйлдэбэре, совет културала нилээд урагшан дабуулаха гэжээ. Энэ үшөө билэ өөндөнгөө ажабайдал дээрнээ элгээр харнабади.

Манай колхозо хүдөө ажакхын продуктуудые абалга болон гүрэндэ худалдагаша жэлнээ жэлдэ дээшлүүлжэ байдаг. Жэ-шэнь, 1969 ондо урда жэлэйнь дүнтэй асуулаба, мяха тушаалай 194 процент, нооно—137 процентээр ехэ болоһон байна бшуу. Таряан ажалай продуктуудые абалга дээршье горитой хубилалта бии. 1968 ондо гектар бүришөө 15,7 центнер ороһон, 200 центнер кукурузын ногоон набиша абтаа һэн. Шедондо ган жэлэй тохёодоошье хаанн, мүн лэ ургаса янала һайн байгаа.

Хүдөө ажакхын продуктуудые абалга, тушаалтын ургалһанай зэргээр колхозой мүнэн олоо нилээт ехэ болно. Үнэгэрһан жалта ганса мал ажалһаа 1,2 миллионһоо дээшэ олоо оруулагдаа бшуу. Мүнгөөр баян болохоно, албаа барилгануудые олоор бөдхөөхө тар ургадана. Нүүдлын гурбан жэлэй туршада 408 хүний хууригай сөөлэй байһан, Бургалтайн дунда, Зэлтэрын найман жэлэй, Дээдэ-Бургалтайн ахин нургуулинуудай байшанууд, нургашадай интернат, правлений хоёр даххар тэр, хэдэн магазин болон байрын гэрүүд барилдаа. Энэ жэлдэ орооһоний оньожооруулагдмал тоог, хониной гурбан байра ашаглагдаа оруулагдһан жэвшэтэй. Ажакхын хонины худалмари оньожооруулагданхай.

Манай колхозинууд энэ амжалтаараа хэдэ өмөрхөбөшье, тэрэнэ дүүрэн хангалтадайд тоолоногүй. КПСС-эй ЦК-тай июлини Пленумай дунгуудыха зүбөөд байхадаа, партиингаа ээлжэтэ стезин зарлагданхай дашарамуудан, манай колхозой гэрүүд урда нэгэн зорилгонуудые табла. Ерэха табан жэлэй туршада хүдөө ажакхын жэлэй туршада хүдөө ажакхын үйлдэбэри улам хүгжөөхэ зорилгоор саашадаа му хэжэ байһанаа толорхойлоно. Тийгээ энэ ерэха хугасаада таряан болон мал ажалай продуктуудые абалга, гүрэндэ тушаала бүри дээшлүүлхээр ехэ худалмари хэргэлхэ, нэгдүүл оролдоно гаргалдаха байна бшуу.

Гол зорилгомнай юу гэхэдэ, таряа, өвөөц үбнэ болон бусад ургамалуудай ургаса ехэлдэхэ болно. Ерэха табан жэлэй эсэстэ колхознай гектар бүришөө дунда ээргээр 16,8 центнер ороһон, 30 центнер таримал ногоо, 220 центнер кукурузын набиша намаа, 500 центнер куулинь. 250—300 центнер өвөөц. 18 центнер үбнэ абалга болһон байха заргэтэй.

Иймэ үрэ дунгуудые туйлахын тула газар элдүүлгээр улам хайжаруулаха, түрүү дүй дүршлэ, эрдэм наукин туйлалтануудые үйлдэбэрид үргэнээр нэгдүүлхэ, шэнэ газар ашаглалта оруулаха шухала болно. Нүүдэй гурбан жэлэй хугасаада 700 гектар сабиалан хайжаруулаха хүдэлмэри хөгдөһөн, энэ жэлдэ хоёр отделинэ уялуурин барилга эхилэхэй, гурбан бүүдүүр станци эхилэхэй, гурбан бүүдүүр станци эхилэхэй байдаг. Утгагдажа байһан шэнэ табан жэлэй туршада 300 гаран гектар шэнэ газар элдүүлгэдэхэ, 100 гектарай бургаалан, бөдөлгө сөбэргэдэхэ байна.

Ерэха табан жэлэй эсэстэ амжалһанай жал соо 6100 центнер мяха, 17100 центнер һу, 910 центнер нооно, 55 центнер мед абаха шадабаритай болохо. Тэднээ 5800 центнер мяхан, 13600 центнер һун, 1140 центнер ноохон (зачётно) гүрэндэ худалдагдаха байха. Иймэ үрэ дүн туйлахын тулада адууна малайнгаа ашаг шэмье нилээд дээшлүүлхэ эригтэ гайбидана. Гүрэндэ тушаалан үхэрэй амидын шагнүүр 350—370 килограмм, хониной—42—45 килограмм, галайн—110—120 килограмм, адуунай—350—360 килограмм, галуунай—3—3,5 килограмм татадаг байхаар худалмари ябуулагдаха байна бшуу. Тийхэдэ үнэгэн бүришөө һу баалгыне 1900 килограммда, хони бүришөө нооно дээшлүүлхээр ехэ килограммда хүргэхэ зорилгоо шиндхэхэ байһанади.

Энэманай гайтайхан хэрэг болно. Гэбшье КПСС-эй ЦК-тай июлини Пленумай дунгуудые партиин суглаан дээрэ зүбөөд хэлэхэдэ, коммунистуудай нимэ зорилго бөөдүүлжэ шадахади гэжэ яган дуугаар шиндхэбэри абтаа һэн. Тэрэ хэлсэһэнэйнгэ ёшоор, коммунистуудай болон колхозинуудай оруулан ажаглалта ба дуралхануудые хараада абалсан, тусгаар хэмжээ ябуулага зохионо баталһан заргэтэйди. Тэрэ хараалһан хэрэгэй нимэ хүсэндөө амжалтатайгаар хүрэхэ энэ жэлэй худалмэриин үрэ дунгуудые горитойгоор дундаа байха. Гэхэ зуура, табан жэлэй нүүдлын жэлэй хараада болно.

Турменидэ хлопок хурялга түлэг дундаа абажа байһай. Теджескэ районий «Теджен» совхозой тарялан дээрэ хлопок хурялга 90 шахуу машина хүдэлнэ. Энэ совхозой газар тарялан Лениний нэрэмжэтэ Каракумскэ каналһаа уналагдаг.

Ц. СУБАНОВ. Эздын аймагай «Мир» колхозой парткомой секретарь.

Турменидэ хлопок хурялга түлэг дундаа абажа байһай. Теджескэ районий «Теджен» совхозой тарялан дээрэ хлопок хурялга 90 шахуу машина хүдэлнэ. Энэ совхозой газар тарялан Лениний нэрэмжэтэ Каракумскэ каналһаа уналагдаг.

Угы, дуулашин, Доодо-Үшөөтэй Дугаржаб зууһаа зуеу абаа гэлсэндэ, мүнөөхи барилалаг хүбүүмэй гү? Тиймээ тиймэ, тарашни, —гээд таниха нүхэдэн, мүн хүршэ колхозойни хонишод хөөрөлдөдөг болоо һэн.

Тээд Дугаржабай ажалда абалга байһаниие мэддэг хүнүүд юндэ нигэжэ гайхан тагнан хэлсэхэ болооб гэхэдэ, түрэл колхозойнь түүхэдэ нүүдэй хоригушан жэлэй туршада түрүүшынхэ нимэ амжалта туйлагдаа ха юм. Зууһаа — зуун хурьтан!

Саашань лабалад, нургаалад ерэхэдэ, энэ нютатта Дугаржаб гэжэ нэр адартай нэгэл хүн байшоо. Энэманай хэн бэ гэхэдэ, XX партсездын нэрэмжэтэ колхозой хонишон Дугаржаб Цыбенов болоо.

Набтаршаг аад, шиирэг шамбай бөтэй залуу хүн гурбан мөөртэй мотоциклон гүйлгэжэ ерэхэд, конторо руу яаралтайгаар гэрхэлэн ороно. Мэндэ һайнаа мэдлэсээ, тэрэ отделинне эркилгэе Г. М. Мункуевтай ажал худалмэри тухайгаа хөөрөлгөжэ эхилбэ.

Жамбалович, шиини отарин үбөн бэлдэгдэ дүүрээ шалуу, шамла мүнөөлэр трактор яажашье үгэжэ шадахагүй байһаб, —гээд Гатан Мункуевич телефонной трубка барина.

Тиймэньшье тиймэ, үбөнэй халуугаар ороһон худалмэри нигээл лэ эхилхэ ха юм. Хүйтэрхэнь ялзайтай байна, хото хөрөөго эртнэһээ бэлдэхэ ханаатай һэмби, —гээд Дугаржаб даруу намдуугаар хурьсаба. —Тээд бүтэхэгүй хадан яахаб, Ябажа үзэхэ бололо да.

Мүн энэ үеые бидшье һамбаалан, бэрхэ хонишоной ажал худалмэри тухай бага багаар зугалһанади. Ажал худалмэри тухайн хурахада, байлинь юмэ хөөрөжэ үгэхгүй хүн. «Юрөөл, нам тухай бэшэд яахантай гэшнэб, хүнүүдтэд ади худалһаб даа, харин мүнөө жэл зуун эхэ хониин бүришөө зуу гаран хурьга абаа һэмби», —гээд Дугаржаб Жамбалович мийлэхэ юм.

Харин ажалһань намтары, өөшөөн урданай һайн мэдэхэ, таниха байһаниие энэ аргатуй туйлаха гэшнэ.

Бүри бага балшар наһанһаа Дугаржаб ажалда даланг байһан юм. Морин ажалдшье, механизаторар худалдхөөшье тэрэ хүний хойно байл оротгүй байха. Ямаршье ажалда Дугаржабны таблаһаа, тэрэ эрчим һайнаар худалдэ заншлалтай. Трактор аттын залуур бариха ябахадальше, автомашин жолоошон байхадальше Цыбенов хүн зоний магтаалда хөдөлөө хүртэжэ абаа юм.

Таряа: онуудта таряа хуралһын чөлү туйлалсахада, ажалай эрчим дүн туйлаха, Аралдай ажакхын туйлалтануудые харуулаха выставкин бронзо медальда, үнэтэ бэлгэтэ хүртэһан байлаа. Нимэрхүү жэвшэнуудые саашань...

Угы, дуулашин, Доодо-Үшөөтэй Дугаржаб зууһаа зуеу абаа гэлсэндэ, мүнөөхи барилалаг хүбүүмэй гү? Тиймээ тиймэ, тарашни, —гээд таниха нүхэдэн, мүн хүршэ колхозойни хонишод хөөрөлдөдөг болоо һэн.

Тээд Дугаржабай ажалда абалга байһаниие мэддэг хүнүүд юндэ нигэжэ гайхан тагнан хэлсэхэ болооб гэхэдэ, түрэл колхозойнь түүхэдэ нүүдэй хоригушан жэлэй туршада түрүүшынхэ нимэ амжалта туйлагдаа ха юм. Зууһаа — зуун хурьтан!

Саашань лабалад, нургаалад ерэхэдэ, энэ нютатта Дугаржаб гэжэ нэр адартай нэгэл хүн байшоо. Энэманай хэн бэ гэхэдэ, XX партсездын нэрэмжэтэ колхозой хонишон Дугаржаб Цыбенов болоо.

Набтаршаг аад, шиирэг шамбай бөтэй залуу хүн гурбан мөөртэй мотоциклон гүйлгэжэ ерэхэд, конторо руу яаралтайгаар гэрхэлэн ороно. Мэндэ һайнаа мэдлэсээ, тэрэ отделинне эркилгэе Г. М. Мункуевтай ажал худалмэри тухайгаа хөөрөлгөжэ эхилбэ.

Жамбалович, шиини отарин үбөн бэлдэгдэ дүүрээ шалуу, шамла мүнөөлэр трактор яажашье үгэжэ шадахагүй байһаб, —гээд Гатан Мункуевич телефонной трубка барина.

Тиймэньшье тиймэ, үбөнэй халуугаар ороһон худалмэри нигээл лэ эхилхэ ха юм. Хүйтэрхэнь ялзайтай байна, хото хөрөөго эртнэһээ бэлдэхэ ханаатай һэмби, —гээд Дугаржаб даруу намдуугаар хурьсаба. —Тээд бүтэхэгүй хадан яахаб, Ябажа үзэхэ бололо да.

Мүн энэ үеые бидшье һамбаалан, бэрхэ хонишоной ажал худалмэри тухай бага багаар зугалһанади. Ажал худалмэри тухайн хурахада, байлинь юмэ хөөрөжэ үгэхгүй хүн. «Юрөөл, нам тухай бэшэд яахантай гэшнэб, хүнүүдтэд ади худалһаб даа, харин мүнөө жэл зуун эхэ хониин бүришөө зуу гаран хурьга абаа һэмби», —гээд Дугаржаб Жамбалович мийлэхэ юм.

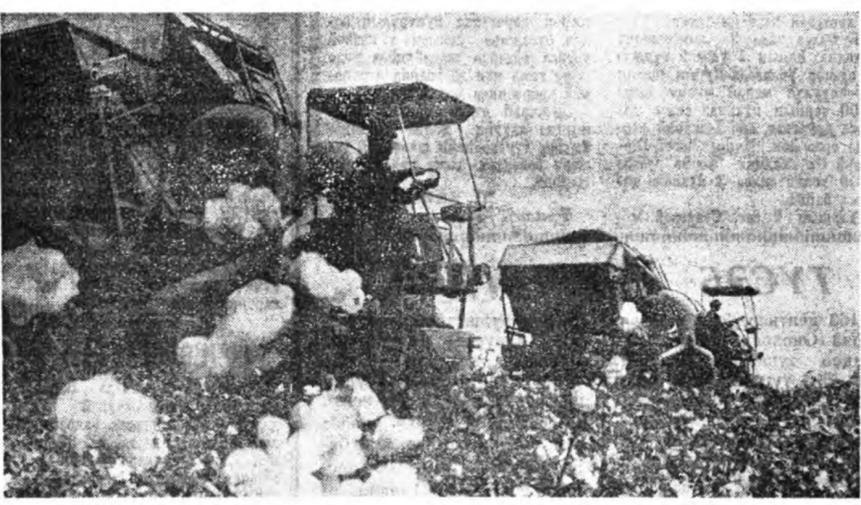
Харин ажалһань намтары, өөшөөн урданай һайн мэдэхэ, таниха байһаниие энэ аргатуй туйлаха гэшнэ.

Бүри бага балшар наһанһаа Дугаржаб ажалда даланг байһан юм. Морин ажалдшье, механизаторар худалдхөөшье тэрэ хүний хойно байл оротгүй байха. Ямаршье ажалда Дугаржабны таблаһаа, тэрэ эрчим һайнаар худалдэ заншлалтай. Трактор аттын залуур бариха ябахадальше, автомашин жолоошон байхадальше Цыбенов хүн зоний магтаалда хөдөлөө хүртэжэ абаа юм.

Таряа: онуудта таряа хуралһын чөлү туйлалсахада, ажалай эрчим дүн туйлаха, Аралдай ажакхын туйлалтануудые харуулаха выставкин бронзо медальда, үнэтэ бэлгэтэ хүртэһан байлаа. Нимэрхүү жэвшэнуудые саашань...

КИРГИЗЭН ССР. Дунда Азидахи эгээл төмөр нилишин барилга Талас мүрэн дээрэ үргэлжлэһэн ашаглалта оруулагдаха хэдэн арбаад мянган зар унаха арга олдохо юм. ЗУРАГ ДЭЭРЭ: барилгын юрэнхэ түхэл. ТАСС-ай фото.

Малай байра дулаасуулаха шэнэ арга

Эздын аймагай Доржо Банзаровой нэрэмжэтэ колхозой нэгдэхэ отделинэда тугалһууд олоороо гаралжа эхилэе һэн. Энэ ушарые шалгажа, шэнжэлжэ үзэхэдэн, байрань үзүүсэ шинг нойтотой гэжэ элрүүлэгдэба. Шинг нойтотой боложо тугалһууд гаралжа гэжэ мэргэжэлтэд тодорүүлһан юм. Яагад тугалһай байра хуурай, сабар агаартай байлгахаб? Энэндэ ямар арга бииб?

Аймагай «Сельхозтехника» нэгдэлэй инженер Михаил Шагитаровые энэ асуудал шиндхэхэнь нэгдэн жөл тус колхоздо эльгэһэн юм. Тэрэ эндэхэ байдалые шэнжэлжэ үзөөд байхадаа, калорифернэ аргаар тугалһай байра дулаасуулаха оньһон тухээрэлгэ тохдохо гэжэ шийдэб. Тийн халуунуудань хүндэлнэ хоолойнуудые табижа, «ТГ-75» түхэлэй генератор тохдобо. Байра дулаасуулаха түмэр хоолойнуудһаа гадна, шинг нойто, хунаа агаар борожо абаха соргонуудые дээгүүрхэ дэбһэн байгаа.

Убэлэй хүйтэн хүрэгэ ераба. Тийхэдэн лэ байра дулаасуулаха тухээрэлгэе худалдэжэ эхилэе һэн. Халуун уурал хоолой соогуур абажа тугалһай байра дулаасуулааг, шинг нойто суглуулаха соргонууд худалдэжэ, муухай агаар һорон татажа абадаг болоо. Байра соо дулааншье, хуурайшье боложо, тугалһууд дараарха болобо һэн. Нигэжэ тугалһууд гаралжаха хараа байса болобо. Хөрбээ анхандаа нартай тугалһуудай 50 процентнь үхэдэг байһаа һаа, мүнөө гарга гай тохёодохо болһонхой.

Генератор хамда сөнтэй түлишэ-соларкаар худэлнэ. Гаргашань тон бага.

Наяхан XX партсездын нэрэмжэтэ колхозой галайн шэнэ байрада калорифернэ түхээрэлгэ тохдохожо ашаглалтада үгтөө. Мүнөө эндэ поршюнуудые хайруулаха таатай зомид эрхэ байлалтай болобо. И. Женеф М. Шагитаровай ухаалан зохиһон калорифернэ аргаар малай байра дулаасуулаха тухээрэлгэ Дээдэ-Үшөөтэйде, Петропавловкада табилажа байһай.

В. ЖАРКОЙ.

С. МОЖАРОВ. 78 шахтын комплексно бригадын бригадир.

Угы, дуулашин, Доодо-Үшөөтэй Дугаржаб зууһаа зуеу абаа гэлсэндэ, мүнөөхи барилалаг хүбүүмэй гү? Тиймээ тиймэ, тарашни, —гээд таниха нүхэдэн, мүн хүршэ колхозойни хонишод хөөрөлдөдөг болоо һэн.

ТҮРҮҮШЫН ХАБА

ЗУРАГЛАЛ

дурдаха болоо һаа, үшөөшье олон байха.

Эдннгээ голдо XX партсездын нэрэмжэтэ колхоз хониин ажал эрхилхэ талаар эгээд нүүдлын ахир дунгуудтай байһан. Тиймэһээ олоо ехэтэй энэ халбарын саашадань хүжөөн дэбжээрин тула харюусалга ехэтэй, ажалша бэрхэ хүнүүдые хонишноор томилох тухай хэлсэхэдэ, Дугаржаб Жамбалович Цыбенов нэрэ колхозой правлендэ нан түрүүн дурдагдаа һэн. Тийгээ тэрэ үүдэй дүрбэ-табан жэлэй туршада эрбэ, түлэг хонишод отаринуудта хүдэлжэ, гарза хоролтогуйгоор, тобир тараанаар ондо оруулжа байһан.

Харин нэгдөн Борбөгой совхозһоо хуалдажа абаһан энэ хонишод отарала ямар бэрхэ хүниин томилох гэжэ хэлсэхэдэ, мүн лэ Дугаржабай нэрэ мэрэгдэлтэ заалан байха юм. Тийгээ Д. Ж. Цыбенов ойн байрай жалые түрүүшынхэ энэ хонишод отарын ахалагша хонишон боложо угтанан юм.

Байгаа, ойн байрай жал, апрелин 22-ой үдэр гэхэ матые һанасандаа хэлы халуужа юоашые һаа, түрүүшынхэ зуун эхэ хониин бүришөө юрөөлөө ерөөшье хурьга абаха гэжэ ача гаржа шадахагүй байгаа, —гээд Дугаржаб Жамбалович мүнөө хөөрэнэ. —Хооһон үгэ алдажа болохогүй. Хэлэһэн үгэдөө эзэн байха хэрэгтэй...

Энэньшье зүб. Нүхэр Цыбенов дэмэ үгэ дуугарлагүй. В. И. Лениний түрөөр зуун жэлэй ойдо зөрөөлэн, коллектив, хүн бүхэнэй тэмэлүүлэгдэһэн социалые үлгэрүүдые абахада, хонишон Цыбеновые сугтаа хүдэлжэ байһан нүхэлтэ хэлсэжэ, 100-һаа 95 хурьга түлжүүлжэ тухайгаа мэдүүлһэн байгаа.

Тэрэнэй хэлэһэн үгэдөө хүрээтэ, уялгала үзүүлэн дүүргэһэни мүнөөнэй ажалһань үрэ дүн гэршэлнэ. 100 эхэ хониин бүришөө 101 хурьган түлжүүлэгдэжэ хүдөө ногоон дээрэ гаргагдаа, хурьган бүтэһэйн шөгүүр 20 гаран килограмм татаба. Тийхэдэ хониин бүришөө 3 килограмм нооһон хайшалагдаба. Колхоздо ажалай нимэ үрэ дүн туйлаһан нэгэл бригада бии.

Түрүүшын хабар түл абалга түсөөшье, нилээд бэрхшөөлтэйшье байба. Эдэнэй урда жэлдэ ган гасуур байһан дээрнээ үгэ тэжээл, талха таряанай зүйл гүбэ хэтэ хоморго байһан. «Хөдөлмөн центнер үбнээ хурьгалһан хөндлөө, нартай хурьгалтаа хөндлөнхн тула хабар болотор

ХАМАГ ЮУМЭН ҮРГУУЛИЙН АА ЭХИТЭЙ

Мүнөөнэй научно-техническа революциин туйлалтануудыг хургуулиин үхибүүдтэ ямар аргаар сэг соонь хургэжэ байлтай?

Манай үе сагай эрдэм наукин ба соёл культурын туйлалтануудай хэмжээндэ арадай гэгээрэлыг гаргах гэжэ ороо зорилгоонудай нэгэн юм. Энэ зорилгыг түргөөр шийдэхэ хэрэгтэй. Тингээгүй бол, эрдэм наукин хүгжэлтэ удааржа, хүн туралтанай ажал ябуулгын дэжигдэхэ наад ушарха бишу.

Нэн түрүүн хургуулида ном заалгыг хубилгах гэһэн дурадхалууд ороно.

Энэнь зүйтэй юм. Хургуулида ном заалга бол-бол теоретическэ бодолдо үхибүүдыг хургах, тэднээрэй шэнжэлхэ шадарыг хүгжөөхэ хэрэгтэй. Бүхнэ хуралсалынь юмныг ухаан бодолойгоо хүсөөр ойлгон абажа, математическа лингвистикын, түүхэн харилсаа холбоо ойлгожо, үйлэ хэрэгүүдэй дотоодын барисаа зүбөөр ухамайжа шадхаар үхибүүдыг хургах зорилго табигдана.

Мүнөө хургуулида ном заалга үнэ урданай турмаар хөгждөг, тингээд үхибүүдыг ехэнхидэ юмнэй гадаада талын холбоо харуулжа хургадаг байна. Зүгөөр нима хуралсал теоретическэ эрдэмдэ, юмнэй хүгжэлтын дотоодын хуули ёһыг тайлбарилха хэрэгтэ, гүнзэгтгөөр шэнжэлхэ дадала хургануудай. Энэл ушарһаа үхибүүдэй ухаа теоретическэ бодолоор баяжуулха абадал ехэ уда шанартай юм.

Дээрэ халгэданы зорилгыг дүргэһэн туйла хургуулида, тухайлбал ахин шатын хургуулида, ном зааха ямар арга хэрэглэхэ дурадхала байнат?

СССР-эй Педагогикын эрдэмэй академинь юрэхы ба Педагогическа психологин институтдай хургуулинуудай ажал ябуулгыг шэнжэлдэг лабораторинь эрхилгшэ Василий ДАВЫДОВАЙ хөөрлэдөө.

— Мүнөө ямар нэгэн дурадхал хэлэхэ гэжэ бэрхэтэй юм. Зүгөөр багша хүн үхибүүдтэ эрдэм заахадаа, хэлэжэ, ойлгуулжа, харуулжа үгэхэөө гадна, эрдэмэй нүүрсыг оорынгоо ухаагаар тайлбарилха арга дүрээ хургах зорилго урдаа табиха ёһотой. Тинхын тула эрдэм наукин туйлалтануудай ямар аргаар туйлагдадаг ба хушардаг байһыг ойлгуулаар зохио шэнжэлжэ үхибүүдээр өөһдөөрнө хүүлэхэ шухала. Эрдэмэй туйлалтан шэнжэлгээ хургуулида туйлагдаһан тухай тодорхой мэдээсэл, ухаан бодолоор шэнжэлжэ хэдхэ ушардаг бэрхшээлүүд тухай, тэднине дабах арга тухай ойлгуулха гэжэ мүнөөнэй ном заалгын шухала хэрэг болохо байна.

Саашань хэлэхэд, иматгал ахин шатын хургуулида үхибүүдэй ухаа баяжуулжа, гүнзэгтгөөр бодомжлоо дадала хургах гэжэ ехэ уда шанартай юм. Тинэ дээрэй ахин шатын хуралсалыг хубилгах хэрэг—гол шухала зорилго юм.

— Теэд ахин хургуулиин үхибүүдэй ухаан бодолой арга боломжо ямар гэжэ? 7—8 наһат үхибүүд үйлэ хэрэгүүдэй шэнжэлгэ хөжэ, тодорхой тоболол хөжэ шадхаа гү?

— Энэ талаар биднэр туршалга, шэнжэлгэ хө-

нөди. Советскэ Союзай зарим гороудта 1—3-дахн классай үхибүүд алгебры амжалтагайгаар шудална. Мүн хэлэ шудалхадна, ехшүүд-нээ дутуугүй гээд шэнжэлгэ харуулна. Эхин классуудай үхибүүд шэнжэлгэ, теоретическэ уда шанартай тоболол хөжэ бурана.

— Ухаан бодолойгоо талаар үхибүүд буга-дөөрн ади ха гү? Хурдан, хубалгэн ухаатгай ба «мохоо» үхибүүд гээд илгаруулдаг ушарыг зүб-шөөхэ байна гү?

— Мүнөөнэй психологи гэжэ эрдэм энэнээ тодорхой харуу үгэжэ шадхагүй байна. Юуб гэхэдэ, энэ хэрэг шөөл булаар шэнжэлгэнхэй. Зүгөөр энэ талаар туршалга гаража байһан хургуулинуудай үхибүүдэй ойлгосонь юрын хургуулинуудайхиһаа байн, гүнзэгтэ гээд харуулна. Зүгөөр ойлгосон муутай үхибүүд бин. Теэд хуралсалынь хайнаар эмхидхэд, үдэр бүрийн туйлагдажа хүргөөд байбал, тинэ үхибүүд түрүүшүүлээ хүсэдэг, ухаан бодолынь ямарыг хурдан ухаантай үхибүүдэйхиһээ дутуугүйгөөр хүгжэнэ.

Зарим харин оронуудай эрдэмтдэ хүние ухаан бодолойг хубаадаг зарим хүндэ ехэ ухаатгай, сэгэн байха, заримашууд мохоо байха табисууртай юм гээд байна.

Совет психологууд үхибүүдэй ухаан бодолой хүгжэлтэ хада байра байдалайнгаа эрхэ нүхсэлөө бодолог юм гээд. Хүний байдал буудалыг хубилгажа, ухаан бодолойг хүгжэлтэ тургэжэжэ, баяжуулжэ болохо байна.

Мүнөө үхибүүдэй хуралсалыг хайжаруулгада багшанарай өөһдөныг бэлдхэл тон шухала болохой. (АНН).

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Хүдөө тосхоной соёлой гуламта. Эндэ 600 хүнэй нууца залтай культурын байшан (баруун хажуу), библиотекэ, хүгжэмэй хургуули, кружогуудай хүдэлхэ таһалганууд, спортивн зал (наада талань) бини. Энэ барилгын проекте «Граждансельстрой» институтдай (Москва) архитекторнууд зоёбого.

АПН-эй фото

ЗҮҮН ЗҮГЭЙ ИНДУСТРИАЛЬНА БАРИЛГАНУУД

Академик Николай НЕКРАСОВ, СССР-эй Госпланай дэргэдэхи үйлдэбэрлэгийн хүсэнуудыг шэнжэлжэ Советэй түрүүлэгшэ.

Сибирин үйлдэбэрлэгийн хүсэнууд хүгжэлтынгөө шэнэ шадга гараа.

Нефтин ба газар шэнэ хэбтэһэнүүдэ, алмаз, үнгэтэ металл элбэгтэй газарнуудыг ашаглаха абадал Сибирин үйлдэбэрлэгийн хүсэнуудыг хүгжөөхэ гол шэнжэлгыг хубилгаа. Сибирь үнэгүй энергетическэ хүсэнтэй ба түүхэй эдэй нөөц байханаа гадна, индустриальна томо хизаар боложо, мүнөөнэй промышленна элбэг янзын продукци гаргадаг орон болоо.

Мүнөө Сибирьтэ индустриальна томо түб газарнууд байгуулагдажа байна.

Тюменскэ область эрхэ жэлүүдтэ 500 миллион тонно нефть, 600—700 миллиард кубометр газ үгэдэг болохо. Сацуулын тулгата нима жэшээ харуула: США-да 1968 ондо 450 миллион тонно нефть, 535 миллиард кубометр газ абтаа Чин.

Ангар-Енисейн индустриальна район—совет экономикын

гайхамшагта үзэгдэл мүн. Ангар ба Енисей мурэнэй хүсыг ашаглаха хэрэг бэлдүүлдэгжэ байна. Энэ райондо хэдэн томо барилганууд бодожо байна гэбэл: Саяно-Шушенскэ ГЭС, үнгэтэ металл малтан абадаг Норильскэ промышленна түб, мүн Дунда-Енисейн промышленна барилганууд. Дунда-Енисей ерээдүйдэ металлургин томо түб болохоор хараалагдана. Эндэ элбэг янзын ашагта малтамалуудай хэбтэһэ олддо.

Братскэ Тайшедэй промышленна түб райондо Илим мурэнэй хүсэ ашаглаха ГЭС баригдажа байна. Тинхэдэ алюмининин, ой модоной үйлдэбэрлэ үргэдхэгдэнэ. Тайшедэй томо металлургическа завод бүтэнэ.

Төршэлэн Сибирин зүүн зүгтэ промышленна түбүүд бин болон. Омск, Барнаул, Новосибирск, Кузбасс, Красноярск, Ачинск, Эрхүү, Улаан-Удэ, Шэ-тэ шадар промышленна томо үйлдэбэр бин болоо.

АНТАРКТИДАДАХИ ЭКСПЕДИЦИ

Мүнөө Антарктидада юм боломо байнат? Совет шэнжэлгшэд гандэ юу хэдэг юм? Энэн тухай Антарктическа 15-дахн экспедициин начальни, географическа эрдэмэй кандидат В. ГЕРБОВИЧ хөөрэнэ.

Антарктическа 15-дахн экспедициин гол зорилгонь юуб гэхэдэ, Газарыг тойрон ниндэдэг метеорологическа хэмэл одонуудһаа мэдээсэл абагча болоно. «Мирный» гэжэ обсерватори, «Молодежная» гэжэ станци эдэ одонуудай Газарыг 4—5 тойрохо бүри мэдээсэл абадаг юм. Тэднэй дамжуулан фото-зурагууд «Росса» гэжэ далайнаа баруулаад, Антарктическа хахад арал хүрэтэр, Антарктидин дундаһаа Африка болон Австралиин зүүн эрье хүрэтэр нэмжхэһэн үүдыг үргэлжэдэйн харуулдаг.

Обсерваторини синоптическа бюро Антарктидадахи агаарай байдалай мэдээсэлыг радиогоор Москва, Вашингтон, Мельбурн дамжуулна. Тэндэһээ дэлэй дэргэдүүр тамаржа яһан корабльнуудта, олон оронуудай гороудта мэдээсэл эльгэгдэнэ.

Замбуулиһаа абтанан фотографинууд Антарктида дахи мурэнэй байдалыг хайнаар харуулдаг. Тинмэһээ эндэ тамаржа абадаг корабльнуудта харгы заагдажа үгтэдэг юм.

Тинмэ фото-зурагуудыг Ан-

тарктидын картатай сасуулаад үзэхэдэ, хүүлэй жолуудай туршада энэ түбни эрьсын хубилга байһанын тодорло.

Манай бүлэгтэй 3 хүдэлмэрилэгшэд «Восток» гэжэ станциһаа «Мирный» гэжэ обсерватори хүрэтэр шарга шарьань гусенична машинаар аяналга хээ, 1300 километрий зайд тэднэр 2—3 километрий зайтай тэмдэгүүдэ таба. Энэзгээрэй саһанай гүнзэгтгэ хэмжээгэжэ байха, мүн харгы заадаг тэмдэгүүд тэднэр болохо байна.

Манай гляциологууд мурэнэй гүнзэгтгэ, бүрдэлыг шэнжэлнэ. 300 метр гүнзэгтгөө мурэнэ абажа, манай эрдэмтэд шэнжэлгэ хэнэ.

«Молодежная» гэжэ станцида самоледуудай буух талмай бэлдэхэ проект зоёбогдожо байна. Мүн хоёр врачнууд социологическа шэнжэлгэнуудыг хэнэ. Энэной ашаар мурэнэй түбинууд дээрэ үнэ удаан сагай туршада байха хүнүүдыг шэлэн абаха арга олдохо юм.

(АНН).

Ажаһуудалай прибор, машина зоёбогдог Киевэй научно-шэнжэлгшэд институтдай хүдэлмэрилэгшэд «СМА-4» гэдэг хубсаһаа угаадаг машина зоёһон гаргаба. ТАСС-ай фотохронико.

ХҮДӨӨГЭЙ КИБЕРНЕТИКЭ

Белоруссин хүдөө ажахын үйлдэбэрлэгийн экономикын научно-шэнжэлгшэ институтда электронно-тоо бодлогын машина зоёбогдоод, туршалга гаргажа байна.

Тус машина фермэнүүдэй маллай шэнжүүлэг абадаг, техникэ ашагтайгаар хэрэглэхэ түсэб табидаг, үйлдэбэрлэгийн оршо-гаршыг тоолодог юм. Саашадаа хүдөө ажахыг хүгжөөхэ түсэб, үйлдэбэрлэгийн-финансова жэлэй түсэб табиха, минеральна үтэгзүүлгын хэмжээ, продукци үйлдэбэрлэгийн ба амжалай гаргыг тоолодог байна. (АНН).

Электрын элшэ хурьтэ үрэгжүүлнэ

Электротехнологи гэжэ шэнэ шэнжэлгэ хүдөө ажахын үйлдэбэрлэдэ бин боложо байна. Электроническэ, магнитна полнууд, электрын элшэ хүсэ хүдөө ажахын үйлдэбэрлэдэ хэрэглэхэдэ, хайн үрэгжүүлгэ харуулна. ВАСНХИТ-ай академик Петр Листовой электронууд хурьтэ шэнжэлгшэ институтда энэ талаар һонирхолтой туршалганууд хэгдэнэ.

Электрын элшэ хүсөөр орооно сохиходо, гаргашань хоёр дахин бага болоно. Газарта унаһан хлонок электромагнитдаар татуулагдан суглуулагдахадна, гар ажалыг болуулжа арга олгоно.

Электрын элшээр газар халхалаад, кувьтывац, рид хоорондын элдүүлгэ хээд туршан байна. Тинхэдэ элдүүлгын шаран хайн гэжэ тодоргодо, мүн электрын гаргаша тон бага.

Зайн талаар газарай хурьтэ даһна үгы хэдэг болоо. (АНН).

ЭДЭЭ ХООЛ БАЙЖАРУУЛХА ШЭНЖЭЛГЭ

— Хүн зонин ашагтайгаар эдэлгүүдэ талаар Научна советэй бин болоһон тухай хэлэжэ үгыт.

— Хүдэлмэрилэгшэ алба хааһад болон колхозинуудай бүтүнүүдэй эдэе хоолыг 8 жалай саана шэнжэлжэ эхилжэ байһын. Шэнжэлгын харууланай ёһоор, биднэр хилээмэ, мяха, һү, загана, саахар, хараабаа нормоһоо үзүү хэрэглэнэ. Гэбшье нигэжэ эдэлэхэдэ ашагтай гэжэ хэлэхын аргагүй.

Хүн үлдэдэг, сададаг, эдэной а-

та табидаг юм. Зүгөөр эдэнойнгээ химическа состав ба гэнсүүрине мэдэдэггүй байна. Хүнэй бээдэ эдэной 50 шахуу хоһоо хэрэгтэй. Али нэгэн хоһын хүй удаан сэг соо далайдабал, хүн үбшэлжэ эхилдэг.

Хүнэй хоол сохи белок, тоһон, углеводууд шэнжүүлэгшэ талаар нима хубһаа бүридэхэ ёһотой гэбэл: бар хүсөөнэй ажал хэдэг хүнэйх—1:1:5, харин ухаан бодолой ажал хэдэг хүнэйх—1:0,8:3. Мүнөө Эстонид ухаан бодолой ажал хэдэг

хүнүүд олонхын болохой. Тин эрхэ-будалай үбшэнөөр үбдэхэ ажул бин болоно. Энэ үбшэн олон ушарта эдэ хоолһоо бодлог шуу. Тинмэ дээрээ эдэ хоолой химическэ составыг тааруулжа, нийтын хоол эмхидхэхэ асуудал гарана. Тингээжэ Научна совет бин болоһон.

— Энэ совет ямар ажал хэдэг юм?

— Научна совет предприятиянууд дээгүүр ажаллаа хэнэ.

Хилээмэн тухай хэлэхэд, энэ хада хүнэй гол эдээн. Зүгөөр хүн хилээмэ жэллээ жэлдэ багаар хэрэг-лэдэг болоһын, сагаан хилээмэ, кондитерска зүйлүүдэ ехээр хэрэглэнэ. Хара хилээмэн сагаан хилээмэнь шанартай юм. Хара хилээмэн белок, минеральна бодосуд, витамин элбэгтэй гэжэ. Научна советэй дурадхалаар хилээмэ барид комбинатууд хүнэй бөлөгөөр хилээмэ, хилээмэной зүйлүүдэ шарнуулдаг болохой. Тингээжэ хилээмэной шаран, амтан хайжараа. Тартууска университет хүн зон

(АНН).

Пиридоксин

Пиридоксин «В-6» гэжэ витамин. Энээгээр уушанай үбшэнүүдэ, радикулит болон бусад үбшэныг эмшлэдэг юм. Мүнөө жэл Краснодарай биохимини ба витаминэй препаратуудыг хэдэг комбинат «В-6» гэжэ витамин хэдэг болоо.

1970 ондо эндэ 3 мянган килограмм нима витамин гаргагдаха, хойто жэл 10 мянган килограмм гаргаха юм.

(АНН).

«ТЛМ»—микроскоп

Москвагай авиационно технологическа институтдай эрдэмтэд телевизионно-лазерна микроскоп (ТЛМ) зоёбого. Микроскоп юмныг 3 мянга дахин ехэ болгоно. Тинхэдэ эгээл жээг зүйлүүдэ харха арга олгоо. Тара «Лорик» гэжэ нэрэтай. Шэнжэлгын хүдэлмэридэ, медициндэ, прибор бүтээлдэ, радиотехника болон электроникодо үргөөр хэрэглэгдэхэ юм гээд мэргэжэлтэд хэлэнэ.

(АНН).

ЭРДЭМ, ТЕХНИКЭНИЙН ЭДИ ШЭДИ

ДЭЛХЭЙН ОЛОН ОРОНУУДА ТЭЛГЭЭГДЭНЭ

Советскэ Союз дэлхэйн олон оронуудай худалдаа наймаа хэ-рэгтэй «СССР-тэ хөгдээ» гэһэн советтэй машина, станок болон приборнууд хилын саана зоёбогдоно.

Дэларецкэ (Москва) заводой үдэр тургөөр сабшадаг носилна-ны Венгри олоор худалдан хээ. Ушөө 10 орон—Турци, Румини, Австри, Монгол, Афганис-тан, Германдин Демократическа Республикка худалдан абана.

Рязанин станок бүтээдэг завод элдэб янзын шэнэ станогүүдэ харин 65 гүрэндэ эльгэнэ. Наахан энэ завод Франциин «Алианта» фирмын захилаар эвтомат аргаар худалгагдахэ шэнэ станок бүтээжэ байна. Саахарай тростник хурядаг машинануудай запасной частынуудыг Куба эльгэнэ.

Рязанин станогүүдэ хилын саана худалданга нёдондо жэлэй-хинээ 20 процентээр ехэ болоо. (АНН).

ЗАМБУУЛИНААР ШИДЭЛГЭ ХЭР АШАГТАЙБ?

Советскэ Союзай хоёр дахин Герой Алексей ЕЛИСЕЕВ:

Советскэ Союзай хоёр дахин Герой Алексей ЕЛИСЕЕВ:

Советскэ Союзай хоёр дахин Герой Алексей ЕЛИСЕЕВ:

Советскэ Союзай хоёр дахин Герой Алексей ЕЛИСЕЕВ:

Советскэ Союзай хоёр дахин Герой Алексей ЕЛИСЕЕВ:

Советскэ Союзай хоёр дахин Герой Алексей ЕЛИСЕЕВ:

Советскэ Союзай хоёр дахин Герой Алексей ЕЛИСЕЕВ:

Советскэ Союзай хоёр дахин Герой Алексей ЕЛИСЕЕВ:

Советскэ Союзай хоёр дахин Герой Алексей ЕЛИСЕЕВ:

Советскэ Союзай хоёр дахин Герой Алексей ЕЛИСЕЕВ:

Советскэ Союзай хоёр дахин Герой Алексей ЕЛИСЕЕВ:

Советскэ Союзай хоёр дахин Герой Алексей ЕЛИСЕЕВ:

Советскэ Союзай хоёр дахин Герой Алексей ЕЛИСЕЕВ:

Советскэ Союзай хоёр дахин Герой Алексей ЕЛИСЕЕВ:

Советскэ Союзай хоёр дахин Герой Алексей ЕЛИСЕЕВ:

Советскэ Союзай хоёр дахин Герой Алексей ЕЛИСЕЕВ:

Советскэ Союзай хоёр дахин Герой Алексей ЕЛИСЕЕВ:

Советскэ Союзай хоёр дахин Герой Алексей ЕЛИСЕЕВ:

Советскэ Союзай хоёр дахин Герой Алексей ЕЛИСЕЕВ:

Советскэ Союзай хоёр дахин Герой Алексей ЕЛИСЕЕВ:

Советскэ Союзай хоёр дахин Герой Алексей ЕЛИСЕЕВ:

Советскэ Союзай хоёр дахин Герой Алексей ЕЛИСЕЕВ:

Советскэ Союзай хоёр дахин Герой Алексей ЕЛИСЕЕВ:

Советскэ Союзай хоёр дахин Герой Алексей ЕЛИСЕЕВ:

Советскэ Союзай хоёр дахин Герой Алексей ЕЛИСЕЕВ:

Советскэ Союзай хоёр дахин Герой Алексей ЕЛИСЕЕВ:

Советскэ Союзай хоёр дахин Герой Алексей ЕЛИСЕЕВ:

Советскэ Союзай хоёр дахин Герой Алексей ЕЛИСЕЕВ:

Советскэ Союзай хоёр дахин Герой Алексей ЕЛИСЕЕВ:

Советскэ Союзай хоёр дахин Герой Алексей ЕЛИСЕЕВ:

Советскэ Союзай хоёр дахин Герой Алексей ЕЛИСЕЕВ:

Советскэ Союзай хоёр дахин Герой Алексей ЕЛИСЕЕВ:

Советскэ Союзай хоёр дахин Герой Алексей ЕЛИСЕЕВ:

Советскэ Союзай хоёр дахин Герой Алексей ЕЛИСЕЕВ:

Советскэ Союзай хоёр дахин Герой Алексей ЕЛИСЕЕВ:

Советскэ Союзай хоёр дахин Герой Алексей ЕЛИСЕЕВ:

Советскэ Союзай хоёр дахин Герой Алексей ЕЛИСЕЕВ:

Советскэ Союзай хоёр дахин Герой Алексей ЕЛИСЕЕВ:

Советскэ Союзай хоёр дахин Герой Алексей ЕЛИСЕЕВ:

Советскэ Союзай хоёр дахин Герой Алексей ЕЛИСЕЕВ:

Советскэ Союзай хоёр дахин Герой Алексей ЕЛИСЕЕВ:

Советскэ Союзай хоёр дахин Герой Алексей ЕЛИСЕЕВ:

Советскэ Союзай хоёр дахин Герой Алексей ЕЛИСЕЕВ:

Советскэ Союзай хоёр дахин Герой Алексей ЕЛИСЕЕВ:

Советскэ Союзай хоёр дахин Герой Алексей ЕЛИСЕЕВ:

Советскэ Союзай хоёр дахин Герой Алексей ЕЛИСЕЕВ:

Советскэ Союзай хоёр дахин Герой Алексей ЕЛИСЕЕВ:

Советскэ Союзай хоёр дахин Герой Алексей ЕЛИСЕЕВ:

Советскэ Союзай хоёр дахин Герой Алексей ЕЛИСЕЕВ:

Советскэ Союзай хоёр дахин Герой Алексей ЕЛИСЕЕВ:

Советскэ Союзай хоёр дахин Герой Алексей ЕЛИСЕЕВ:

Советскэ Союзай хоёр дахин Герой Алексей ЕЛИСЕЕВ:

Советскэ Союзай хоёр дахин Герой Алексей ЕЛИСЕЕВ:

Советскэ Союзай хоёр дахин Герой Алексей ЕЛИСЕЕВ:

Советскэ Союзай хоёр дахин Герой Алексей ЕЛИСЕЕВ:

Советскэ Союзай хоёр дахин Герой Алексей ЕЛИСЕЕВ:

Советскэ Союзай хоёр дахин Герой Алексей ЕЛИСЕЕВ:

Советскэ Союзай хоёр дахин Герой Алексей ЕЛИСЕЕВ:

Советскэ Союзай хоёр дахин Герой Алексей ЕЛИСЕЕВ:

Советскэ Союзай хоёр дахин Герой Алексей ЕЛИСЕЕВ:

Советскэ Союзай хоёр дахин Герой Алексей ЕЛИСЕЕВ:

Советскэ Союзай хоёр дахин Герой Алексей ЕЛИСЕЕВ:

Советскэ Союзай хоёр дахин Герой Алексей ЕЛИСЕЕВ:

Советскэ Союзай хоёр дахин Герой Алексей ЕЛИСЕЕВ:

Советскэ Союзай хоёр дахин Герой Алексей ЕЛИСЕЕВ:

Советскэ Союзай хоёр дахин Герой Алексей ЕЛИСЕЕВ:

Советскэ Союзай хоёр дахин Герой Алексей ЕЛИСЕЕВ:

Советскэ Союзай хоёр дахин Герой Алексей ЕЛИСЕЕВ:

Советскэ Союзай хоёр дахин Герой Алексей ЕЛИСЕЕВ:

Советскэ Союзай хоёр

